

ŠIESTA KNIHA SANKCIE V CIRKVI

I. časť DELIKTY A TRESTY VO VŠEOBECNOSTI

I. titul TRESTANIE DELIKTOV VŠEOBECNE

Kán. 1311 - Cirkev má vrodené a vlastné právo trestnými sankciami postihovať veriacich, ktorí spáchali delikt.

Kán. 1312 - § 1. Trestné sankcie v Cirkvi sú:

1. medicínálne tresty čiže cenzúry, ktoré sa uvádzajú v kán. 1331-1333;
2. odpykávacie tresty, o ktorých sa hovorí v kán. 1336.

§ 2. Zákon môže stanoviť iné odpykávacie tresty, ktoré veriaceho pozbavujú nejakého duchovného alebo časného dobra a zodpovedajú nadprirodzenému cieľu Cirkvi.

§ 3. Okrem toho sa používajú trestné liečivé prostriedky a pokánia; trestné liečivé prostriedky najmä na predchádzanie deliktov, pokánia skôr na nahradenie alebo zväčšenie trestu.

II. titul TRESTNÝ ZÁKON A TRESTNÝ PRÍKAZ

Kán. 1313 - § 1. Ak sa po spáchaní deliktu zákon zmení, treba uplatniť zákon priaznivejší pre vinníka.

§ 2. Ak neskorší zákon ruší zákon alebo aspoň trest, trest ihneď zaniká.

Kán. 1314 - Trest je zväčša trestom na základe rozsudku, ktorý treba vyniesť, takže vinníka neviaže, ak nebol ešte uložený; je však aj trest na základe vopred vyneseného rozsudku, takže sa doň upadá samým činom spáchania deliktu, ak to zákon alebo príkaz výslovne stanovuje.

Kán. 1315 - § 1. Kto má zákonodarnú moc, môže vydávať aj trestné zákony; môže však svojimi zákonmi prostredníctvom primeraného trestu chrániť aj Boží zákon alebo cirkevný zákon vydaný vyššou autoritou pri zachovaní hraníc svojej kompetencie vzhľadom na územie alebo osoby.

§ 2. Zákon sám môže stanoviť trest alebo jeho stanovenie ponechať na rozumné uváženie sudcu.

§ 3. Partikulárny zákon môže k trestom, ktoré za nejaký delikt stanovil univerzálny zákon, pridať aj ďalšie tresty; nemá sa to však robiť, ak to nie je z veľmi vážnej nevyhnutnosti. Ale ak univerzálny zákon hrozí iba neurčeným alebo fakultatívnym trestom, partikulárny zákon môže namiesto neho stanoviť určený alebo záväzný trest.

Kán. 1316 - Diecézni biskupi majú dbať, aby sa podľa možnosti v tom istom štáte alebo v tej istej oblasti vydávali rovnaké trestné zákony, ak ich treba vydať.

Kán. 1317 - Tresty sa majú stanovovať do takej miery, do akej sú naozaj nevyhnutné na vhodnejšie zabezpečenie cirkevnej disciplíny. Avšak prepustenie z klerického stavu nemožno stanoviť partikulárnym zákonom.

Kán. 1318 - Zákonodarca nemá hroziť trestami na základe vopred vyneseného rozsudku, ak to azda nie je za niektoré jednotlivé zlomyseľné delikty, ktoré môžu buď vyvolať vážnejšie pohoršenie, alebo ich nemožno účinnejšie potrestať trestami na základe rozsudku, ktorý treba vyniesť; avšak cenzúry, najmä exkomunikáciu, nemá stanovovať, iba ak s najväčšou umiernenosťou a len za vážnejšie delikty.

Kán. 1319 - § 1. Do akej miery môže niekto na základe riadiacej moci na vonkajšom fóre vydávať príkazy, do takej miery môže aj prostredníctvom príkazu pohroziť určenými trestami s výnimkou trvalých odpykávacích trestov.

§ 2. Trestný príkaz sa nemá vyniesť, ak nie je po zrelom uvážení a pri zachovaní toho, čo sa stanovuje v kán. 1317 a 1318 o partikulárnych zákonoch.

Kán. 1320 - Miestny ordinár môže rehoľníkov postihovať trestami vo všetkom, v čom mu podliehajú.

III. titul

SUBJEKT PODLIEHAJÚCI TRESTNÝM SANKCIÁM

Kán. 1321 - § 1. Nikto nie je trestaný, ak vonkajšie porušenie zákona alebo príkazu, ktorého sa dopustil, mu nie je vážne pripočítateľné na základe zlého úmyslu alebo viny.

§ 2. Trest stanovený zákonom alebo príkazom sa vzťahuje na toho, kto uvážene porušil zákon alebo príkaz; kto to však urobil zo zanedbania náležitej pozornosti, netrestá sa, ak zákon alebo príkaz neurčuje ináč.

§ 3. Keď nastalo vonkajšie porušenie, pripočítateľnosť sa predpokladá, ak nie je zjavné niečo iné.

Kán. 1322 - Tí, ktorým trvalo chýba používanie rozumu, považujú sa za neschopných spáchať delikt, hoci zákon alebo príkaz porušili vtedy, keď sa zdali zdraví.

Kán. 1323 - Nijakému trestu nepodlieha ten, kto vtedy, keď porušil zákon alebo príkaz:

1. ešte nezavŕšil šestnásty rok života;
2. bez vlastnej viny nevedel, že porušuje zákon alebo príkaz; na roveň neznalosti sa kladie nepozornosť a omyl;
3. konal na základe fyzického násillia alebo náhody, ktorú nemohol predvídať alebo predvídanú nemohol odvrátiť;
4. konal prinútený veľkým strachom, hoci len relatívne veľkým, alebo z nevyhnutnosti, či pre veľkú nepríjemnosť, ak len skutok nie je vnútorne zlý alebo nespôsobuje škodu dušiam;
5. konal v legitímnej obrane seba alebo iného proti nespravodlivému útočníkovi a zachoval náležitú mieru;
6. chýbalo mu používanie rozumu pri zachovaní predpisov kán. 1324 § 1, bod 2 a 1325;

7. bez vlastnej viny sa domnieval, že ide o niektorú z okolností, o ktorých sa hovorí v bode 4 alebo 5.

Kán. 1324 - § 1. Porušovateľ nie je vyňatý z trestu, ale trest stanovený zákonom alebo príkazom sa musí zmierniť alebo namiesto neho použiť pokánie, ak delikt spáchal:

1. ten, kto mal iba nedokonalé používanie rozumu;
2. ten, komu chýbalo používanie rozumu pre opitosť alebo iné podobné rozrušenie mysle, ktoré si zaviniť;
3. pre silné vzplanutie vášne, ktoré však nepredchádzalo a neprekazilo všetko rozhodovanie mysle a súhlas vôle, a len keď sama vášň nebola chcene vyvolaná alebo živená;
4. nepľnoletý, ktorý dovŕšil šestnásty rok života;
5. ten, kto bol prinútený veľkým strachom, hoci len relatívne veľkým, alebo z nevyhnutnosti, či pre veľkú nepríjemnosť, ak delikt je vnútorne zlý alebo spôsobuje škodu duši;
6. ten, kto konal v legitímnej obrane seba alebo iného proti nespravodlivému útočníkovi, ale nezachoval náležitú mieru;
7. na tom, kto ho hrubo a nespravodlivo provokuje;
8. ten, kto sa mylne, ale z vlastnej viny domnieval, že ide o niektorú z okolností, o ktorých sa hovorí v kán. 1323, bod 4 alebo 5;
9. ten, kto bez vlastnej viny nevedel, že k zákonu alebo príkazu je pripojený trest;
10. ten, kto konal bez plnej pripočítateľnosti, len keď zostala vážna.

§ 2. To isté môže urobiť sudca, ak existuje nejaká iná okolnosť, ktorá znižuje závažnosť deliktu.

§ 3. V okolnostiach, o ktorých sa hovorí v § 1, vinník nepodlieha trestu na základe vopred vyneseneho rozsudku.

Kán. 1325 - Hrubá alebo nedbanlivá alebo predstieraná neznalosť sa nikdy nemôže brať do úvahy pri uplatňovaní predpisov kán. 1323 a 1324; takisto ani opitosť alebo iné rozrušenia mysle, ak boli spôsobené zámerne, aby sa spáchal alebo ospravedlnil delikt, a ani vášň, ktorá bola zámerne vyvolaná alebo živená.

Kán. 1326 - § 1. Sudca môže uložiť väčší trest, než stanovuje zákon alebo príkaz:

1. tomu, kto po odsúdení alebo po vyhlásení trestu pokračuje v páchaní deliktov tak, že z okolností možno rozumne usudzovať o jeho zatvrdlosti v zlej vôli;
2. tomu, kto má nejakú hodnosť, alebo kto zneužil svoju autoritu alebo úrad na spáchanie deliktu;
3. vinníkovi, ktorý v prípade trestu stanoveného za delikt z nedbanlivosti predvídal následok, a predsa na to, aby sa mu vyhol, zanedbal opatrenia, ktoré by bol vykonal každý starostlivý človek.

§ 2. Ak bol trest stanovený na základe vopred vyneseneho rozsudku, v prípadoch, o ktorých sa hovorí v § 1, možno pridať ešte iný trest alebo pokánie.

Kán. 1327 - Partikulárny zákon môže okrem prípadov uvedených v kán. 1323-1326 stanoviť iné oslobodzujúce, poľahčujúce alebo priťažujúce okolnosti buď všeobecnou normou, alebo pre jednotlivé delikty. Takisto sa v príkaze môžu stanoviť okolnosti, ktoré od trestu stanoveného príkazom oslobodzujú alebo ho poľahčujú alebo priťažujú.

Kán. 1328 - § 1. Kto na spáchanie deliktu niečo vykonal alebo zanedbal, a predsa nezávisle od svojej vôle delikt nedokonal, nie je viazaný trestom, stanoveným za dokonaný delikt, ak zákon alebo príkaz neurčuje ináč.

§ 2. Ale ak úkony alebo zanedbania svojou povahou vedú k vykonaniu deliktu, páchatel' môže byť podrobený pokániu alebo trestnému liečivému prostriedku, ak z vlastnej vôle neupustil od začatého páchania deliktu. Ale ak vzniklo pohoršenie alebo iná vážna škoda, alebo veľké nebezpečenstvo, páchatel', hoci prestal sám od seba, môže byť potrestaný spravodlivým trestom, ale ľahším, než aký je stanovený za dokonaný delikt.

Kán. 1329 - § 1. Ak pre hlavného páchatel'a sú stanovené tresty na základe rozsudku, ktorý sa má vyniesť, tí, ktorí na základe spoločného úmyslu spáchať delikt spolupracujú na spáchaní deliktu a v zákone alebo príkaze sa výslovne nespomínajú, podliehajú tým istým alebo iným trestom tej istej alebo menšej veľkosti,

§ 2. Do trestu na základe vopred vyneseneho rozsudku spojeného s deliktom upadajú spolupáchatelia, ktorí v zákone alebo príkaze nie sú uvedení, ak bez ich pričinenia by delikt nebol spáchaný a trest je takej povahy, že ich môže postihnúť; ináč môžu byť potrestaní trestami na základe rozsudku, ktorý treba vyniesť.

Kán. 1330 - Delikt, ktorý spočíva vo vyhlásení alebo v inom prejave vôle, náuky alebo vedy, treba považovať za nedokonaný, ak toto vyhlásenie alebo tento prejav nikto neprijal.

IV. titul

TRESTY A INÉ POSTIHY

I. kapitola

CENZÚRY

Kán. 1331 - § 1. Exkomunikovanému sa zakazuje:

1. mať akúkoľvek služobnú účasť na slávení eucharistickej obety alebo na akýchkoľvek iných obradoch kultu;
2. sláviť sviatosti alebo sväteniny a prijímať sviatosti;
3. vykonávať akékoľvek cirkevné úrady, služby alebo úlohy, alebo robiť úkony riadenia.

§ 2. Ak je exkomunikácia uložená alebo vyhlásená, vinník:

1. keby chcel konať proti predpisu § 1, bod 1, treba mu v tom zabrániť alebo upustiť od liturgického úkonu, ak neprekáža vážny dôvod;
2. neplatne robí úkony riadenia, ktoré sú podľa normy § 1, bod 3, nedovolené;
3. má zakázané užívať predtým udelené privilégia;
4. nemôže platne nadobudnúť hodnosť, úrad alebo inú úlohu v Cirkvi;
5. nepatria mu požitky z titulu hodnosti, úradu, akejkoľvek úlohy, dôchodku, ktoré v Cirkvi má.

Kán. 1332 - Postihnutý interdiktom je viazaný zákazmi, o ktorých sa hovorí v kán. 1331 § 1, bod 1 a 2; ak je interdikt uložený alebo vyhlásený, treba zachovať predpis kán. 1331 § 2, bod 1.

Kán. 1333 - § 1. Suspenzia, ktorá môže postihnúť iba klerikov, zakazuje:

1. všetky, alebo niektoré úkony moci posvätného stavu;
2. všetky, alebo niektoré úkony riadiacej moci;
3. vykonávanie všetkých, alebo niektorých práv alebo úloh spojených s úradom.

§ 2. V zákone alebo príkaze sa môže stanoviť, že po vynesení odsudzujúceho alebo vyhlásujúceho rozsudku suspendovaný nemôže platne robiť úkony riadenia.

§ 3. Zákaz nikdy nepostihuje:

1. úrady alebo riadiacu moc, ktoré nepodliehajú moci predstaveného stanovujúceho trest;
2. právo na bývanie, ak ho vinník má z dôvodu úradu;
3. právo spravovať majetky, ktoré azda patria k úradu suspendovaného, ak trest je na základe vopred vyneseneho rozsudku.

§ 4. Suspenzia zakazuje poberať požitky, plat, dôchodky alebo iné podobné príjmy prináša so sebou záväzok vrátiť všetko, čo bolo nezákonne, hoci aj dobromyseľne prijaté.

Kán. 1334 - § 1. Rozsah suspenzie v medziach stanovených predchádzajúcim kánonom sa určuje buď samým zákonom alebo príkazom, alebo rozsudkom či dekrétom, ktorým sa trest ukladá.

§ 2. Zákon, nie však príkaz, môže stanoviť suspenziu na základe vopred vyneseneho rozsudku bez pripojenia akéhokoľvek vymedzenia alebo obmedzenia; takýto trest má všetky účinky, ktoré sa uvádzajú v kán. 1333 § 1.

Kán. 1335 - Ak cenzúra zakazuje sláviť sviatosti alebo sväteniny alebo robiť úkon riadenia, zákaz sa pozastavuje, kedykoľvek je to nevyhnutné na pomoc veriacim, nachádzajúcim sa v nebezpečenstve smrti; ale ak cenzúra na základe vopred vyneseneho rozsudku nie je vyhlásená, zákaz sa okrem toho pozastavuje, kedykoľvek veriaci žiada sviatosť alebo sväteninu alebo úkon riadenia; žiadať to je dovolené z akéhokoľvek oprávneného dôvodu.

II. kapitola

ODPYKÁVACIE TRESTY

Kán. 1336 - § 1. Odpykávacie tresty, ktoré môžu postihnúť páchatel'a deliktu buď natrvalo alebo na určitý čas, alebo na nevymedzený čas, okrem iných, ktoré prípadne stanovil zákon, sú tieto:

1. zákaz alebo príkaz pobytu na určitom mieste alebo území;
2. pozbavenie moci, úradu, úlohy, práva, privilégia, splnomocnenia, milosti, titulu, insígnie, hoci len čestnej;
3. zákaz vykonávať to, čo sa uvádza v bode 2, alebo zákaz vykonávať to na určitom mieste alebo mimo určitého miesta; tieto zákazy nie sú nikdy pod trestom neplatnosti;
4. preloženie na iný úrad z trestu;
5. prepustenie z klerického stavu.

§ 2. Odpykávacie tresty na základe vopred vyneseneho rozsudku môžu byť len tie, ktoré sa uvádzajú v § 1, bod 3.

Kán. 1337 - § 1. Zákaz pobytu na určitom mieste alebo území môže postihnúť tak klerikov ako aj rehoľníkov; príkaz pobytu postihuje svetských klerikov a rehoľníkov v medziach konštitúcií.

§ 2. Aby mohol byť uložený príkaz pobytu na určitom mieste alebo území, treba, aby bol na to daný súhlas ordinára toho miesta, ak nejde o dom určený aj pre mimodiecéznych klerikov, ktorí robia pokánie alebo sa potrebujú napraviť.

Kán. 1338 - § 1. Pozbavenia a zákazy, ktoré sa uvádzajú v kán. 1336 § 1, bod 2 a 3 nikdy nepostihujú moci, úrady, úlohy, práva, privilégiá, splnomocnenia, milosti, tituly, insígnie, ktoré nepodliehajú moci predstaveného, stanovujúceho trest.

§ 2. Nemožno pozbaviť moci posvätného stavu, ale iba zakázať vykonávať ju alebo niektoré jej úkony; takisto nemožno pozbaviť akademických stupňov.

§ 3. Keď ide o zákazy, uvedené v kán. 1336 § 1, bod 3, treba zachovať normu o cenzúrach, o ktorej je stanovené v kán. 1335.

III. kapitola

TRESTNÉ PROSTRIEDKY A POKÁNIE

Kán. 1339 - § 1. Ordinár môže sám alebo prostredníctvom iného napomenúť toho, kto sa nachádza v blízkej príležitosti spáchať delikt, alebo na koho na základe vykonaného zisťovania padá vážne podozrenie, že spáchal delikt.

§ 2. Môže aj pokarhať spôsobom primeraným osobitným podmienkam osoby a činu toho, zo správania ktorého pochádza pohoršenie alebo vážne narušenie poriadku.

§ 3. Napomenutie a pokarhanie sa musí dať vždy preukázať aspoň z nejakého dokumentu, ktorý sa má uchovávať v tajnom archíve kúrie.

Kán. 1340 - § 1. Pokánie, ktoré možno uložiť na vonkajšom fóre, je nejaký skutok náboženstva alebo nábožnosti, alebo dobročinnnej lásky, ktorý treba vykonať.

§ 2. Za skrytý priestupok sa nikdy nemá ukladať verejné pokánie.

§ 3. Ordinár môže podľa svojho uváženia pridať pokánia k trestnému prostriedku napomenutia alebo pokarhania.

V. titul

UPLATŇOVANIE TRESTOV

Kán. 1341 - Ordinár má dbať, aby sa súdny alebo administratívny postup na uloženie alebo vyhlásenie trestov začal iba vtedy, keď zistil, že ani bratským napomenutím, ani pokarhaním, ani inými prostriedkami pastoračnej starostlivosti nemožno dostatočne odstrániť pohoršenie, obnoviť spravodlivosť a napraviť vinníka.

Kán. 1342 - § 1. Trest možno uložiť alebo vyhlásiť mimosúdnym dekrétom kedykoľvek prekážajú oprávnené dôvody, aby sa uskutočnil súdny proces; ale trestné prostriedky a pokánia sa môžu uplatniť dekrétom v ktoromkoľvek prípade.

§ 2. Dekrétom nemožno uložiť ani vyhlásiť trvalé tresty, ani tresty, ktoré zákon alebo príkaz stanovujúci tieto tresty zakazuje uplatniť dekrétom.

§ 3. To, čo sa v zákone alebo príkaze hovorí o sudcovi, keď ide o ukladanie alebo vyhlasovanie trestu v súdnom konaní, treba uplatňovať aj na predstaveného, ktorý mimosúdnym dekrétom ukladá alebo vyhlasuje trest, ak nie je zrejme niečo iné a nejde o predpisy, týkajúce sa iba spôsobu postupu.

Kán. 1343 - Ak zákon alebo príkaz dáva sudcovi moc uplatniť alebo neuplatniť trest, sudca môže podľa svojho svedomia a uváženia trest aj zmierniť alebo miesto neho uložiť pokánie.

Kán. 1344 - Hoci zákon používa prikazujúce slová, sudca podľa svojho svedomia a uváženia môže:

1. odložiť uloženie trestu na vhodnejší čas, ak sa predvída, že z unáhleného potrestania vinníka môže vzniknúť väčšie zlo;
2. upustiť od uloženia trestu, alebo uložiť miernejší trest, alebo použiť pokánie, ak sa vinník napravil a pohoršenie odstránil, alebo ho občianska autorita dostatočne potrestala, alebo sa dá predvídať, že ho potrestá;
3. pozastaviť záväzok dodržiavať odpykávaci trest, ak sa vinník po chvályhodne prežitom živote dopustil deliktu po prvý raz a nie je naliehavá potreba napraviť pohoršenie, ale predsa tak, že ak vinník v čase vymedzenom samým sudcom opäť spácha delikt, odpyká si náležitý trest za obidva delikty, ak medzitým neuplynul čas na premlčanie trestnej žaloby za predchádzajúci delikt.

Kán. 1345 - Kedykoľvek mal páchatel' iba nedokonalé používanie rozumu alebo delikt spáchal zo strachu, alebo nevyhnutnosti, alebo zo vzplanutia vášne, alebo z opitosti, alebo iného podobného rozrušenia mysle, sudca môže aj upustiť od uloženia akéhokoľvek trestu, ak sa domnieva, že sa o jeho polepšenie možno lepšie postarať ináč.

Kán. 1346 - Kedykoľvek vinník spáchal viaceré delikty, ak sa súhrn trestov na základe rozsudku, ktorý treba vyniesť, zdá príliš vysoký, ponecháva sa na rozvážny úsudok sudcu, aby tresty zmiernil v primeraných medziach.

Kán. 1347 - § 1. Cenzúru nemožno platne uložiť, ak predtým nebol vinník aspoň raz napomenutý, aby zanechal vzdorovitosť a nedal sa mu primeraný čas, aby sa spamätal.

§ 2. O vinníkovi treba povedať, že zanechal vzdorovitosť, keď delikt naozaj oľutoval a okrem toho primerane napravil škody a odstránil pohoršenie, alebo to aspoň vážne prisľúbil.

Kán. 1348 - Keď bol vinník od obžaloby oslobodený alebo mu nebol uložený nijaký trest, ordinár sa môže vhodnými napomenutiami a inými prostriedkami pastoračnej starostlivosti, alebo v prípade potreby aj trestnými prostriedkami, postarať o jeho osoh a o verejné dobro.

Kán. 1349 - Ak trest nie je vymedzený a ani zákon neurčuje niečo iné, sudca nemá ukladať ťažšie tresty, najmä nie cenzúry, ak to vážnosť prípadu skutočne nevyžaduje; trvalé tresty však uložiť nemôže.

Kán. 1350 - § 1. Pri ukladaní trestov klerikovi treba vždy dbať, aby mu nechýbalo to, čo je potrebné na slušné materiálne zabezpečenie, ak nejde o prepustenie z klerického stavu.

§ 2. Avšak o prepusteného z klerického stavu, ktorý je pre trest naozaj v núdzi, má sa ordinár postarať čo možno najlepším spôsobom.

Kán. 1351 - Trest zaväzuje vinníka všade aj po zaniknutí práva toho, kto trest stanovil alebo uložil, ak sa výslovne neurčuje niečo iné.

Kán. 1352 - § 1. Ak trest zakazuje prijímať sviatosti alebo sväteniny, zákaz sa pozastavuje, kým sa vinník nachádza v nebezpečenstve smrti.

§ 2. Závazok dodržiavať trest na základe vopred vyneseného rozsudku, ktorý nebol ani vyhlásený a ani nie je všeobecne známy na mieste, kde sa páchatel' deliktu nachádza, sa úplne alebo čiastočne pozastavuje do takej miery, do akej ho vinník nebude môcť zachovávať bez nebezpečenstva veľkého pohoršenia alebo zlej povesti.

Kán. 1353 - Odvolanie alebo rekurz proti súdnym rozsudkom alebo dekrétom, ktoré ukladajú alebo vyhlasujú akýkoľvek trest, majú odkladný účinok.

VI. titul

ZÁNIK TRESTOV

Kán. 1354 - § 1. Popri tých, ktorí sú uvedení v kán. 1355-1356, všetci, ktorí môžu dišpenzovať od zákona chráneného trestom, alebo vyňať spod príkazu hroziaceho trestom, môžu tento trest aj odpustiť.

§ 2. Okrem toho zákon alebo príkaz stanovujúci trest môže dať moc odpúšťať trest aj iným.

§ 3. Ak Apoštolský stolec odpustenie trestu rezervoval sebe alebo iným, rezervovanie treba vykladať striktne.

Kán. 1355 - § 1. Zákomom stanovený trest, či už je uložený alebo vyhlásený, len keď nie je rezervovaný Apoštolskému stolcu, môže odpustiť:

1. ordinár, ktorý dal podnet na súdne konanie na uloženie alebo vyhlásenie trestu, alebo ho sám, alebo cez iného dekrétom uložil alebo vyhlásil;

2. ordinár miesta, na ktorom sa páchatel' deliktu nachádza po porade s ordinárom, o ktorom sa hovorí v bode 1, ak to nie je pre mimoriadne okolnosti nemožné.

§ 2. Zákomom stanovený trest na základe vopred vyneseného rozsudku, ešte nevyhlásený, ak nie je rezervovaný Apoštolskému stolcu, môže odpustiť ordinár svojim podriadeným a tým, ktorí sa nachádzajú na jeho území, alebo tam spáchali delikt, a aj hociktorý biskup, ale v úkone sviatostnej spovede.

Kán. 1356 - § 1. Trest na základe rozsudku, ktorý treba vyniesť, alebo na základe vopred vyneseného rozsudku stanovený príkazom, ktorý nie je vynesený Apoštolským stolcom, môže odpustiť:

1. ordinár miesta, na ktorom sa páchatel' nachádza;

2. ak trest je uložený alebo vyhlásený, aj ordinár, ktorý dal podnet súdnemu konaniu na uloženie alebo vyhlásenie trestu, alebo ho sám, alebo cez iného dekrétom uložil alebo vyhlásil.

§ 2. Pred odpustením trestu sa treba poradiť s tým, kto vydal príkaz, ak to nie je pre mimoriadne okolnosti nemožné.

Kán. 1357 - § 1. Pri zachovaní predpisov kán. 508 a 976 nevyhlásenú cenzúru exkomunikácie alebo interdiktu na základe vopred vyneseného rozsudku, môže spovedník odpustiť vo vnútornom sviatostnom fóre, ak je kajúcnikovi ťažko zotrvať v stave ťažkého hriechu na čas, potrebný na to, aby kompetentný predstavený urobil opatrenie.

§ 2. Spovedník má pri udeľovaní odpustenia uložiť kajúcnikovi bremeno, aby pod hrozbou opätovného upadnutia do trestu podal do jedného mesiaca rekurz kompetentnému predstavenému alebo kňazovi, majúcemu splnomocnenie, a držal sa jeho pokynov; medzitým mu má uložiť primerané pokánie, a pokiaľ je to naliehavé, odstrániť pohoršenie a nahradiť škodu; rekurz však možno urobiť aj cez spovedníka bez uvedenia mena.

§ 3. Tí, ktorým bola podľa normy kán. 976 odpustená cenzúra, uložená alebo vyhlásená, alebo rezervovaná Apoštolskému stolcu, sú po uzdravení viazaní tým istým bremenom podať rekurz.

Kán. 1358 - § 1. Cenzúru možno odpustiť iba takému páchatel'ovi, ktorý podľa normy kán. 1347 § 2 zanechal vzdorovitosť; tomu, kto ju zanechal, odpustenie nemožno odoprieť.

§ 2. Kto odpúšťa cenzúru, môže urobiť opatrenia podľa normy kán. 1348, alebo aj uložiť pokánie.

Kán. 1359 - Ak je niekto postihnutý viacerými trestami, odpustenie platí len pre tresty, ktoré sú v ňom výslovne uvedené; všeobecné odpustenie však ruší všetky tresty s výnimkou tých, ktoré v žiadosti vinník zlomysel'ne zamlčal.

Kán. 1360 - Odpustenie trestu vynútené veľkým strachom je neplatné.

Kán. 1361 - § 1. Odpustenie možno udeliť aj neprítomnému alebo podmiennečne.

§ 2. Odpustenie na vonkajšom fóre sa má dať písomne, ak sa z vážneho dôvodu neodporúča niečo iné.

§ 3. Treba dbať na to, aby sa žiadosť o odpustenie alebo samo odpustenie nezverejňovali, ak to nie je do istej miery buď užitočné na ochranu dobrej povesti vinníka, alebo nevyhnutné na odstránenie pohoršenia.

Kán. 1362 - § 1.¹ Trestná žaloba zaniká premlčaním po troch rokoch, ak nejde:

1. o delikty rezervované Kongregácii pre náuku viery;

2. o žalobu za delikty, o ktorých sa hovorí v kán. 1394, 1395, 1397, 1398, ktorá sa premlčiava po piatich rokoch;

3. o delikty, ktoré všeobecné právo netrestá, ak partikulárny zákon stanovil inú lehotu na premlčanie.

§ 2. Premlčanie sa začína dňom, v ktorom bol delikt spáchaný, alebo ak ide o delikt trvajúci alebo habituálny, dňom, v ktorom zanikol.

Kán. 1363 - § 1. Žaloba na vykonanie trestu zaniká premlčaním, ak sa v lehotách, o ktorých sa hovorí v kán. 1362 a ktoré treba počítať odo dňa, keď sa odsudzujúci rozsudok stal rozsúdenou vecou, vinníkovi nedoručí vykonávací dekrét sudcu, o ktorom sa hovorí v kán. 1651.

¹ Porov. Kongregácia pre náuku viery, *De gravioribus delictis*, AAS 102 (2010) 432-434, čl. 7 § 1 - trestná žaloba za delikty rezervované Kongregácii pre náuku viery sa premlčiava po dvadsiatich rokoch.

§ 2. To isté platí pri zachovaní toho, čo treba zachovať, ak sa trest uložil mimosúdnym dekrétom.

II. časť

TRESTY ZA JEDNOTLIVÉ DELIKTY

I. titul

DELIKTY PROTI NÁBOŽENSTVU A JEDNOTE CIRKVI

Kán. 1364 - § 1.² Apostata, heretik alebo schizmatik upadá do exkomunikácie na základe vopred vyneseného rozsudku pri zachovaní predpisu kán. 194 § 1, bod 2; klerik môže byť okrem toho potrestaný trestami, o ktorých sa hovorí v kán. 1336 § 1, bod 1, 2 a 3.

§ 2. Ak to vyžaduje dlhotrvajúca vzdorovitosť alebo veľkosť pohoršenia, môžu sa pridať aj iné tresty, nevynímajúc prepustenie z klerického stavu.

Kán. 1365³ – Kto sa previnil zakázanou spoluúčasťou na svätých tajomstvách, má byť potrestaný spravodlivým trestom.

Kán. 1366 - Rodičia alebo ich zástupcovia, ktorí dávajú deti pokrstiť alebo vychovávať v nekatolíckom náboženstve, majú byť potrestaní cenzúrou, alebo iným spravodlivým trestom.

Kán. 1367⁴ - Kto Eucharistiu zahodí alebo ju so svätokrádežným cieľom odnesie alebo prechováva, upadá do exkomunikácie na základe vopred vyneseného rozsudku, rezervovanej Apoštolskému stolcu; klerika možno okrem toho potrestať iným trestom, nevynímajúc prepustenie z klerického stavu.

Kán. 1368 - Ak sa niekto tvrdením alebo sľubovaním niečoho pred cirkevnou autoritou dopúšťa krivej prisahy, má byť potrestaný spravodlivým trestom.

Kán. 1369 - Kto na verejnom zhromaždení alebo vo verejnom prejave, vo verejne rozširovanom spise, alebo ináč používajúc spoločenské komunikačné prostriedky, vysloví rúhanie, alebo ťažko poškodí dobré mravy, alebo sa dopustí krivdy proti náboženstvu či Cirkvi, alebo vyvoláva voči nej nenávisť alebo opovrhovanie, má byť potrestaný spravodlivým trestom.

II. titul

DELIKTY PROTI CIRKEVNÝM AUTORITÁM A SLOBODE CIRKVI

Kán. 1370 - § 1. Kto použije fyzické násilie proti Rímskemu veľkňazovi, upadá do exkomunikácie na základe vopred vyneseného rozsudku, rezervovanej Apoštolskému stolcu; ak je to klerik, môže sa k nej pre závažnosť deliktu pridať iný trest, nevynímajúc prepustenie z klerického stavu.

² Porov. *De gravioribus delictis*, čl. 2 § 1.

³ Porov. *De gravioribus delictis*, čl. 3 § 1 bod 4.

⁴ Porov. *De gravioribus delictis*, čl. 3 § 1 bod 1.

§ 2. Kto takto koná proti tomu, kto má biskupské svätenie, upadá do interdiktu na základe vopred vyneseného rozsudku; ak je klerik, aj do suspenzie na základe vopred vyneseného rozsudku.

§ 3. Kto použije fyzické násilie proti klerikovi alebo rehoľníkovi z opovrhnutia vierou alebo Cirkvou alebo cirkevnou mocou alebo službou, má byť potrestaný spravodlivým trestom.

Kán. 1371 - Spravodlivým trestom má byť potrestaný:

1. kto okrem prípadu, o ktorom sa hovorí v kán. 1364 § 1, hlása učenie zavrhnuté Rímskym veľkňazom alebo ekumenickým koncilom, alebo tvrdošijne odmieta učenie, o ktorom sa hovorí v kán. 750 § 2 alebo v kán. 752 a po napomenutí Apoštolským stolcom alebo ordinárom to neodvolá;

2. kto ináč neposlúcha Apoštolský stolec, ordinára, alebo predstaveného, keď zákonne prikazujú alebo zakazujú a po napomenutí zotrváva v neposlušnosti.

Kán. 1372 - Kto podá rekurz proti úkonu Rímskeho veľkňaza na ekumenický koncil alebo na kolégium biskupov, má byť potrestaný cenzúrou.

Kán. 1373 - Kto verejne vyvoláva nepriateľstvo alebo nenávisť podriadených voči Apoštolskému stolcu či ordinárovi pre nejaký úkon cirkevnej moci alebo služby, alebo vyzýva podriadených na neposlušnosť voči nim, má byť potrestaný interdiktom alebo inými spravodlivými trestami.

Kán. 1374 - Kto vstúpi do združenia, ktoré strojí úklady proti Cirkvi, má byť potrestaný spravodlivým trestom; kto však takéto združenie riadi alebo vedie, má byť potrestaný interdiktom.

Kán. 1375 - Tí, ktorí prekážajú slobode služby alebo voľby, alebo cirkevnej moci, alebo legitímnemu užívaniu posvätných dobier či iných cirkevných majetkov, alebo zastrajú voliča či zvoleného, alebo toho, kto vykonal cirkevnú moc alebo službu, môžu byť potrestaní spravodlivým trestom.

Kán. 1376 - Kto hnutel'nú alebo nehnuteľnú posvätnú vec zneuctí, má byť potrestaný spravodlivým trestom.

Kán. 1377 - Kto bez predpísaného povolenia scudzuje cirkevné majetky, má byť potrestaný spravodlivým trestom.

III. titul

UZURPÁCIA CIRKEVNÝCH ÚLOH A DELIKTY SPÁCHANÉ PRI ICH VYKONÁVANÍ

Kán. 1378 - § 1.⁵ Kňaz aj biskup, ktorý koná proti predpisu kán. 977, upadá do exkomunikácie na základe vopred vyneseného rozsudku, rezervovanej Apoštolskému stolcu.

⁵ Porov. *De gravioribus delictis*, čl. 4 § 1 bod 1.

§ 2. Do trestu interdiktu na základe vopred vyneseného rozsudku, alebo ak je to klerik, do suspenzie vopred vyneseného rozsudku upadá:

1.⁶ kto sa nepovýšený do kňazského stavu, pokúša o liturgické konanie eucharistickej obety;

2.⁷ kto sa okrem prípadu, o ktorom sa hovorí v § 1, pokúša udeliť sviatosť, hoci ho nemôže dať platne, alebo počúva sviatosťnú spoveď.

§ 3. V prípadoch, o ktorých sa hovorí v § 2, sa podľa závažnosti deliktu môžu pridať aj iné tresty, nevynímajúc exkomunikáciu.

Kán. 1379⁸ – Kto, okrem prípadov, o ktorých sa hovorí v kán. 1378, predstiera, že vysluhuje sviatosť, má byť potrestaný spravodlivým trestom.

Kán. 1380 - Kto na základe simónie slávi sviatosť alebo ju prijíma, má byť potrestaný interdiktom alebo suspenziou.

Kán. 1381 - § 1. Ktokoľvek si uzurpuje cirkevný úrad, má byť potrestaný spravodlivým trestom.

§ 2. Uzurpácii sa rovná nezákonné podržanie cirkevného úradu po pozbavení alebo ukončení úlohy.

Kán. 1382 - Biskup, ktorý bez pápežského mandátu konsekruje niekoho na biskupa a rovnako ten, kto od neho konsekráciu prijíma, upadajú do exkomunikácie na základe vopred vyneseného rozsudku, rezervovanej Apoštolskému stolcu.

Kán. 1383 - Biskupovi, ktorý proti predpisu kán. 1015 vysvätil cudzieho podriadeného bez zákonnej dovoľujúcej listiny, sa počas jedného roka zakazuje udeľovať posvätný stav. Kto však svätenie prijal, je samým činom od prijatého posvätného stavu suspendovaný.

Kán. 1384 – Kto, okrem prípadov, o ktorých sa hovorí v kán. 1378-1383, nezákonne vykonáva kňazskú úlohu alebo inú posvätnú službu, môže byť potrestaný spravodlivým trestom.

Kán. 1385 - Kto z omšového milodaru nezákonne nadobúda zisk, má byť potrestaný cenúrou alebo iným spravodlivým trestom.

Kán. 1386 - Kto čokoľvek daruje alebo sľubuje tomu, kto vykonáva úlohu v Cirkvi, aby nezákonne niečo vykonal alebo zanedbal, má byť potrestaný spravodlivým trestom; takisto ten, kto také dary alebo sľuby prijíma.

Kán. 1387⁹ - Kňaz i biskup, ktorý počas spovede alebo pri jej príležitosti, alebo pod jej zámenkou navádza kajúcnika na hriech proti šiestemu prikázaniu Desatora, má byť podľa závažnosti deliktu potrestaný suspenziou, zákazmi, pozbaveniami a v ťažších prípadoch má byť prepustený z klerického stavu.

⁶ Porov. *De gravioribus delictis*, čl. 3 § 1 bod 2.

⁷ Porov. *De gravioribus delictis*, čl. 4 § 1 bod 2.

⁸ Porov. *De gravioribus delictis*, čl. 3 § 1 bod 3; *ibid*, čl. 4 § 1 bod 3.

⁹ Porov. *De gravioribus delictis*, čl. 4 § 1 bod 4.

Kán. 1388 - § 1.¹⁰ Spovedník, ktorý priamo porušuje sviatosťné tajomstvo, upadá do exkomunikácie na základe vopred vyneseného rozsudku, rezervovanej Apoštolskému stolcu; kto ho porušuje iba nepriamo, má byť potrestaný podľa závažnosti deliktu.

§ 2. Tlmočník a iní, o ktorých sa hovorí v kán. 983 § 2, ktorí porušujú tajomstvo, majú byť potrestaní spravodlivým trestom nevynímajúc exkomunikáciu.

Kán. 1389 - § 1. Kto zneužíva cirkevnú moc alebo úlohu, má byť potrestaný podľa závažnosti úkonu alebo zanedbania nevynímajúc pozbavenie úradu, ak za takéto zneužitie nie je už zákonom alebo príkazom stanovený trest.

§ 2. Kto však zo zavinenej nedbanlivosti nezákonne vykoná alebo zanedbá úkon cirkevnej moci alebo služby alebo úlohy na škodu iného, má byť potrestaný spravodlivým trestom.

IV. titul

TRESTNÝ ČIN NEPRAVDY

Kán 1390 - § 1. Kto u cirkevného predstaveného nepravdivo udá spovedníka pre delikt, o ktorom sa hovorí v kán. 1387, upadá do interdiktú na základe vopred vyneseného rozsudku a ak je klerik, aj do suspenzie.

§ 2. Kto cirkevnému predstavenému poskytne iné osočujúce udanie o delikte, alebo ináč poškodí dobrú povesť druhého, môže byť potrestaný spravodlivým trestom, nevynímajúc censúru.

§ 3. Osočovateľ môže byť prinútený, aby poskytol aj primerané zadost'účinenie.

Kán. 1391 - Spravodlivým trestom podľa závažnosti deliktu môže byť potrestaný:

1. kto vyhotoví falošný verejný cirkevný dokument, alebo pravý dokument zmení, zničí, ukryje, alebo falošný či zmenený používa;
2. kto používa iný falošný alebo zmenený dokument v cirkevnej veci;
3. kto vo verejnom cirkevnom dokumente tvrdí nepravdu.

V. titul

DELIKTY PROTI OSOBNÝM ZÁVÄZKOM

Kán. 1392 - Klerici alebo rehoľníci, ktorí sa proti predpisom kánonov zaoberajú obchodovaním alebo podnikaním, majú byť potrestaní podľa závažnosti deliktu.

Kán. 1393 - Kto porušuje záväzky, ktoré mu boli uložené z trestu, môže byť potrestaný spravodlivým trestom.

Kán. 1394 - § 1. Pri zachovaní predpisu kán. 194 § 1, bod 3, klerik, ktorý sa pokúša uzavrieť manželstvo čo i len občiansky, upadá do suspenzie na základe vopred vyneseného rozsudku; ak sa po napomenutí nespamätá a naďalej vzbudzuje pohoršenie, môže byť postupne potrestaný pozbaveniami, ba aj prepustením z klerického stavu.

§ 2. Rehoľník s doživotnými sľubmi, ktorý nie je klerikom a pokúša sa uzavrieť manželstvo čo i len občiansky, upadá do interdiktú na základe vopred vyneseného rozsudku pri zachovaní predpisu kán. 694.

¹⁰ Porov. *De gravioribus delictis*, čl. 4 § 1 bod 5.

Kán. 1395 - § 1. Klerik žijúci v konkubínate, okrem prípadu, o ktorom sa hovorí v kán. 1394, a klerik, zotrúvajúci na pohoršenie v inom vonkajšom hriechu proti šiestemu prikázaniu Desatora, majú byť potrestaní suspenziou, ku ktorej, ak aj po napomenutí zotrúvajú v delikte, sa postupne môžu pridať iné tresty až po prepustenie z klerického stavu.

§ 2.¹¹ Klerik, ktorý sa ináč previnil deliktom proti šiestemu prikázaniu Desatora, ak totiž delikt spáchal s použitím násilia alebo vyhružok, alebo verejne, alebo s osobou mladšou ako osemnásťročnou, má byť potrestaný spravodlivými trestami, nevynímajúc v prípade potreby prepustenie z klerického stavu.

Kán. 1396 - Kto vážne porušuje povinnosť rezidovania, ktorú je viazaný zachovávať z dôvodu cirkevného úradu, má byť potrestaný spravodlivým trestom, nevynímajúc po napomenutí ani pozbavenie úradu.

VI. titul

DELIKTY PROTI ŽIVOTU A SLOBODE ČLOVEKA

Kán. 1397 - Kto sa dopustí vraždy alebo násilím či podvodne unesie, alebo zadržiava človeka, alebo ho zmrzačí, alebo ho ťažko zraní, má byť podľa závažnosti deliktu potrestaný pozbaveniami a zákazmi, o ktorých sa hovorí v kán. 1336; avšak za vraždu osôb, o ktorých sa hovorí v kán. 1370, sa trestá tam stanovenými trestami.

Kán. 1398¹² - Kto zapríčiní potrat, ktorý skutočne nastal, upadá do exkomunikácie na základe vopred vyneseneho rozsudku .

VII. titul

VŠEOBECNÁ NORMA

Kán. 1399 - Okrem prípadov stanovených v tomto zákone alebo v iných zákonoch vonkajšie porušenie Božieho alebo kánonického zákona možno len vtedy potrestať spravodlivým trestom, keď zvláštna závažnosť porušenia vyžaduje potrestanie a nalieha nevyhnutnosť, aby sa pohoršeniam predišlo alebo aby sa napravili.

¹¹ Porov. *De gravioribus delictis*, čl. 6 § 1.

¹² PCCICALI, odpoveď I, z 19. januára 1988, *AAS* 81 (1989) 1818:

Pochybnosť: *Či sa potratom, o ktorom hovorí kán. 1398, rozumie iba zapríčenie vypudenie nezrelého plodu, alebo aj jeho zabitia akýmkoľvek spôsobom a v ktoromkoľvek čase od momentu počatia?*

Odpoveď: *Záporne na prvú časť, kladne na druhú.*